

Stockholm 2025-06-19

Dnr U2025/00401

Yttrande över Ett likvärdigt betygssystem (SOU 2025:18)

Sammanfattning

Sveriges Skolledare koncentrerar sina synpunkter till de delar av förslagen som har påverkan på skolledares och lärares professionella praktik och arbetsmiljö samt avgränsar yttrandet gällande förslagen om betygsskala och betygsmodell till mer övergripande synpunkter.

- **Förslag 9.2 En betygsskala 1–10.**

Utredaren argumenterar väl för fördelarna med en betygsskala med fler steg och där avstånden mellan stegen är jämna. Sveriges Skolledare bedömer att förslaget till fler poängsatta betygssteg under nivån för godkänt är positivt för enskilda elevers motivation. En förändring med fler betygssteg kommer dock att kräva omfattande kommunikation med elever/föräldrar med högt uppskrivande förväntningar på att nå de allra högsta betygsstegen. Förbundet ser att den föreslagna kopplingen till resultaten på det nationella slutprovet är nödvändig för att undvika liknande betygsinflation som i dagens system.

Sveriges Skolledare tillstyrker förslaget.

- **Förslag 9.3.1 Nya betygsriterier som är stödjande vid betygssättningen.**

Sveriges Skolledare ser detta som en i grunden positiv förändring som lägger fokus på kunskaper i stället för utförandet av olika moment. Det är dock en synvinkel som kommer att kräva en hel del arbete såväl för lärarprofessionen som för rektor vilket bör tas hänsyn till vid implementeringen.

Med detta förbehåll tillstyrker förbundet förslaget.

- **Förslag 9.3.7 Sammantagen bedömning över hela betygsskalan.**

Sveriges Skolledare tillstyrker förslaget men vill lyfta frågan om hur idag obligatoriska moment ska hanteras i den sammantagna bedömningen.

- **Förslag 10.1 Huvudförslag på betygsmodell för grundskolan.**

Sveriges Skolledare bedömer att utredaren har lämnat ett intressant förslag som på ett konstruktivt sätt kombinerar de lärarsatta betygens fördelar med de centralt rättade slutprovets dito. Till modellens svagheter hör möjligtvis dess komplicerade konstruktion som kan innebära svårigheter att fullt ut förstå hur en enskild elevs meritvärde faktiskt beräknas.

Inledningsvis finns en uppenbar risk att rektors arbetsbelastning ökar då det nya systemet behöver förklaras för såväl elever som vårdnadshavare. På längre sikt kan en jämförelsevis förbättring förväntas.

För att kunna säkerställa att lärarkollektivet samarbetar kring undervisningsplanering och betygssättning krävs att rektors möjligheter att leda verksamheten inte begränsas. Det kräver också att rektor inte har för stor arbetsbelastning. Här har regeringen och huvudmännen ett gemensamt ansvar för att säkra kvaliteten genom att avlasta rektor och att säkra tillgången till gemensam tid på arbetsplatsen som rektor kan styra över.

Regeringen och ansvariga myndigheter bör även tillse att möjligheten att utveckla kompetens att leda likvärdig betygssättning erbjuds inom skolledares professionsprogram.

Sveriges Skolledare vill uppmärksamma regeringen på vanligt förekommande organisationsförändringar där begreppet skolenhet tenderar att omfatta ett växande antal fysiska skolor. Det bör analyseras om svårigheter att statistiskt följa en och samma skolenhet över tid kan komma att påverka jämförbarheten av betygen i någon utsträckning.

Sveriges Skolledare tillstyrker förslaget med ovanstående invändningar.

- **Förslag 11. Förslag på betygsmodell för gymnasieskolan.**

De generella synpunkter som förbundet lämnar under föregående punkt (10.1) är även tillämpliga på gymnasieskolan.

Sveriges Skolledare uppskattar att den föreslagna modellen är anpassad till och värnar den relativt breda och diversifierade gymnasieskola som landet har.

Förbundet tillstyrker att elever som går ett yrkesprogram och väljer bort grundläggande behörighet till högskoleutbildning också kan välja bort att genomföra de nationella slutproven.

Utredaren bedömer att nationella slutprov på gymnasial nivå kommer att behöva genomföras i fler ämnen/nivåer än vad nationella prov ges i idag. Förbundet saknar en mer detaljerad beskrivning av hur ett schema för de nationella slutproven kan komma att se ut för elever på olika nationella program. Detta medför svårigheter för förbundet att kunna ta ställning till vilka utmaningar förslagen kan leda till ur organisations- och arbetsbelastningshänseende för personal och elever.

- **Förslag 11.2.4 Meritpoängen avskaffas.**

Förbundet tillstyrker förslaget.

- **Förslag 13 Förslag på betygsmodell för kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå.**

Sveriges Skolledare ser svårigheter att implementera förslagen om nationella slutprov utan att verksamheternas flexibilitet samtidigt begränsas avsevärt. Förbundet uppmanar därför regeringen att överväga ytterligare provtillfällen inom Komvux för att kunna behålla någon del av dagens eftersträvarvärda flexibilitet.

- **Förslag 16.4.1 Bedömningssamråd för likvärdighet inom skolor och program.**

Sveriges Skolledare tillstyrker förslaget men betonar vikten av att regeringen, i sitt övriga reformarbete, säkerställer att det kommer att finnas tillräckligt med tid i lärares tjänster som är möjlig för rektor att styra över och använda för just denna typ av kollegialt arbete.

- **17.1 Förslag om nationella prov och nationella slutprov.**

Sveriges Skolledare tillstyrker förslaget och bedömer att utredarens förslag har tydliga undervisningsmässiga fördelar där mer undervisningstid kan användas till undervisning under ledning av ordinarie lärare.

Ett system med central rättning kommer även bidra till en minskad arbetsbörda för lärare. De nationella proven används idag som ett verktyg för kollegial diskussion och bedömningsutveckling men Sveriges Skolledare bedömer att underlag för kollegial utveckling kan tas fram på annat sätt.

- **20.1.1 Ikraftträdande och tillämpning av förslagen.**

Utredaren föreslår en otroligt snäv tidplan. Sveriges Skolledare har förståelse för att vissa av de nu föreliggande föreslagna reformerna med fördel ska träda i kraft i ett samlat paket för att säkerställa ett effektivt införande och en rättssäker utbildning. Förbundet uppmanar samtidigt regeringen att se över vilka möjligheter som finns för att minska den sammanlagda arbetsbelastningen för landets skolledare och lärare. Andra reformer bör med fördel skjutas på framtiden. Det också avgörande att landets

skolhuvudmän i så hög utsträckning som möjligt avstår från att lägga ytterligare lokalt beslutade uppgifter på skolans ledning under denna tid.

Övergripande synpunkter

Sveriges Skolledare ser det inte som sin uppgift att debattera betygssystems huvudsakliga uppgifter och därmed förknippad utformning och funktion. Mot den bakgrunden avstår förbundet från att ha synpunkter på de förslag som i första hand handlar om det föreslagna systemets form och olika specifika delfunktioner. Som ansvariga chefer och ledare i verksamheter som ansvarar för att sätta betyg har förbundet dock stor erfarenhet av, och välgrundade synpunkter på, vilka effekter betygssystem får för lärares och skolledares arbetsmiljö och professionell praktik. Förbundet kommenterar de delar av remissens förslag som har beröring på skolledarnas ansvar och uppgifter.

Utredaren har på ett mycket övertygande sätt beskrivit de brister, och eventuella fördelar, som dagens betygssystem har. Sveriges Skolledare har ingen anledning att betvivla att det förslag till nytt betygssystem som utredaren föreslår har de positiva effekter som utredaren argumenterar för. Systemet har synbarligen större möjligheter att säkerställa att det blir de mest högpresterande eleverna som kommer in på de mest attraktiva utbildningarna. Det är svårt att hitta argument för att så inte ska vara fallet.

Samtidigt kan förbundet notera att de ungdomar som idag, kanske tack vare olikvärdigt högt satta betyg, kommit in på attraktiva utbildningar faktiskt i hög utsträckning klarar sig bra och tar sig in i yrken med jämförelsevis högt löneläge. Denna grupp utgörs, efter vad förbundet förstår, i hög utsträckning av elever med sämre socioekonomiska förutsättningar. Ett genomförande av utredarens förslag kommer, samtidigt som det otvetydigt bidrar till ökad rättvisa, också riskera att öka på den sociala skiktning som redan nu är utbredd i vårt land. Regeringen bör därför överväga om reformen bör åtföljas av satsningar på skolor med låga framtida betygssnitt och som samtidigt karaktäriseras av sämre socioekonomiska förutsättningar.

Utredaren föreslår att den nya betygsskalan och bedömningssamråden ska införas stegvis från och med höstterminen 2027 medan det nya nationella provsystemet införs stegvis från vårterminen 2028. Sveriges Skolledare inser att samordning behöver ske med framförallt införandet av eventuella nya läroplan och kursplaner för grundskolan. Förbundet uppmanar ändå lagstiftaren att se över den utmaning som den sammanlagda reformagen- dan kommer att innebära för verksamheterna. Det finns en uppenbar risk för att de barn och elever som befinner sig i verksamheterna kommer att drabbas uppenbart negativt om allt för mycket av lärares och skolledares

tid kommer att behöva användas för fortbildning och implementeringsdiskussioner.

Förslag 9.2 En betygsskala 1–10

Utredaren argumenterar väl för fördelarna med en betygsskala med fler steg och där avstånden mellan stegen är jämna. En av utgångspunkterna är att betygen kommer att fördelas mer jämnt mellan stegen och att de högsta betygsstegen sällan kommer att användas. Den dragning uppåt i betygsskalan (betygsinflationen) som vi kan se idag och som grundar sig på annat än växande kunskaper, ska hållas i schack genom att de lärarsatta betygen jämförs med resultaten på de centralt rättade nationella slutproven. Utredaren håller för sannolikt att skolor i längden inte kommer att kunna upprätthålla omotiverade skillnader.

Sveriges Skolledare ser att det är en önskvärd utveckling men också att det kommer att krävas omfattande kommunikation mellan skolan och elever/vårdnadshavare med högt uppskruvade förväntningar på att kunna nå de allra högsta betygsstegen, sannolikt även i det nya systemet.

Förbundet ser det som positivt att det införs betygssteg under nuvarande nivå för godkänt och att dessa också ges ett värde. På så sätt kommer det alltid att löna sig för den enskilda eleven att närvara vid undervisningen och att genomföra ett prov. Det svenska systemet har stuckit ut med sin hårda godkänt-gräns och sannolikt varit en bidragande faktor dels till den jämförelsevis stora andel elever som inte skriver nationella prov i Sverige, samt även till den jämförelsevis stora grupp som inte når behörighet till nationellt program på gymnasieskolan.

Förbundet bedömer att det kommer att krävas omfattande kommunikation mellan skolan och elever/vårdnadshavare med högt uppskruvade förväntningar på att kunna nå de allra högsta betygsstegen.

Förslag 9.3.1 Nya betygs-kriterier som är stödjande vid betygssättningen

Utredaren föreslår att elevernas kunskaper inte längre ska ställas i relation till uppfyllnad av de olika betygs-kriterier som gäller, utan kunskaperna ska ställas i relation till ämnets syfte och centrala innehåll.

På samma sätt om förbundet svarat på samma förslag i andra utredningar ser Sveriges Skolledare detta som en i grunden positiv utveckling som lägger fokus på kunskaper i stället för utförandet av olika moment. Det bör också kunna minska den känsla av ständig bedömning som många elever upplever.

Den kundrelation som många idag numera intar i förhållande till skola och utbildning medför dock att inte alla kommer att bli nöjda med att få för-
enklade svar av typen "studera mera" på frågor om hur de ska kunna nå
högre betygsnivåer. Att kommunicera och förankra detta nya synsätt kom-
mer inledningsvis att kräva ett merarbete av landets skolledare. Sveriges
Skolledare uppmanar regeringen att på allvar göra upp med den marknads-
lösning som dagens skolor verkar i. Detta kommer såväl elever som sam-
hället att tjäna på i längden.

Förslag 9.3.7 Sammantagen bedömning över hela betygsskalan

Utredaren föreslår att det inte längre ska finnas olika delar i betygskriteri-
erna som ska uppfyllas för ett visst betyg med undantag för vissa säker-
hetsbestämmelser på yrkesutbildningar.

Det har funnits skarp och rättmätig kritik mot det nuvarande betygssyste-
met gällande dess fyrkantighet i detta avseende. Förbundet delar kritiken
men undrar om samma resonemang gäller även de nuvarande obligato-
riska momenten? Syftet med de obligatoriska momenten är bland annat att
säkra elevers rätt att få delta i hela undervisningen i ämnen som innehåller
livsnödvändig kunskap, exempelvis simkunnighet. Sveriges Skolledare före-
slår att reformen följs upp avseende eventuella försämringar i deltagandet
om nuvarande obligatorium lyfts bort.

Utredaren föreslår att systemet med meritpoäng avskaffas med motivet att
det inte är tillträdesbestämmelserna som ska hantera problemet med att
elever inte läser nivåer i matematik och språk på en mer avancerad nivå.
Sverige Skolledare kan dela denna synpunkt men noterar att det nuvarande
systemet faktiskt fungerade motiverande när det infördes och att det är en
bra sak för såväl individer som samhälle att elever når fördjupade kun-
skaper i ämnen. Det återstår att se vad ämnesbetygens införande på gym-
nasiet kommer att innebära för eventuell återgång till att eleverna, när så
är möjligt, väljer bort svårare nivåer i ett ämne av strategiska skäl. Förbun-
det föreslår därför att regeringen avvaktar med att ta bort meritpoängen
till dess att ämnesbetygsreformens eventuella effekter blir tydliga.

Förslag 9.4.2 Extra anpassningar och särskilt stöd

I likhet med utredningen om nya läroplaner/kursplaner föreslår utredaren
att bedömningar av såväl stöd som stimulansinsatser ska utgå från elevens
möjligheter att tillgodogöra sig kunskaper, i stället för uppfyllandet av be-
tygskriterier. Sveriges Skolledare ser att det är en bra förändring som i
högre utsträckning lägger fokus på skolans huvuduppgift.

Frågan om hur skolan ska arbeta med att tillförsäkra att de elever som be-
höver stöd i olika grad får det utreds också i andra sammanhang.

Förbundet hänvisar till remissvaret på utredningen Förbättrat stöd i skolan för mer utvecklade synpunkter.

Förslag 9.4.4 Konsekvenser för ämnesbetyg och rätten att gå om en nivå i ett ämne i gymnasieskolan.

Sveriges Skolledare har inget att invända mot förslaget.

Förslag 10.1 Förslag på betygsmodell för grundskolan. Huvudförslag en modell med meritvärdeskalibrering.

Sveriges Skolledare bedömer att utredaren har lämnat ett intressant förslag som på ett konstruktivt sätt kombinerar de lärarsatta betygens fördelar med de centralt rättade slutprovens dito. Till modellens svagheter hör möjligtvis dess komplicerade konstruktion som kan innebära svårigheter att fullt ut förstå hur en enskild elevs meritvärde faktiskt beräknas.

Att besluta om vilket betyg/meritvärderingssystem Sverige ska ha är en fråga där många hänsyn ska tas eftersom meritvärderingen ligger till grund för antagning till efterföljande utbildningsnivåer. Mot den bakgrunden ser förbundet det inte som en professionsfråga i första hand. Förbundets synpunkter utgår från den kunskap och det ansvar som skolledare har genom sin position som ansvariga chefer och ledare och begränsas också till dessa områden.

Inledningsvis finns en uppenbar risk att rektors arbetsbelastning ökar då det nya systemet behöver förklaras för såväl elever som vårdnadshavare. På längre sikt bör dock en jämförelsevis förbättring kunna äga rum även jämfört med dagens situation, eftersom en del av den press som elever och vårdnadshavare ibland ställer på lärare och skolledare i frågor gällande betygssättning kan förväntas minska med det föreslagna systemet.

Utredaren poängterar på ett flertal ställen i texten att hela modellens funktionssätt bygger på att lärare har förmåga och förutsättningar att sätta likvärdiga betyg inom en skolenhet i ett ämne. Redan idag har rektor i uppdrag att säkerställa en likvärdig betygssättning inom enheten och organiserar för att skapa tid för sambedömning. Förbundet ser att det är viktiga diskussioner för skapande och återkommande påbyggnad av lärarprofessionalitet och framhåller att medlemmarna gärna tar detta ansvar. För att kunna göra det med framgång krävs dock att tillräckligt med gemensam tid finns tillgänglig för rektor att arbeta tillsammans med sina arbetsgrupper. Det kräver också att rektor inte har andra uppgifter som leder till att det gemensamma likvärdighetsstärkande arbetet behöver prioriteras ned. Här har regeringen och huvudmännen ett gemensamt ansvar för att säkra kvaliteten genom att avlasta rektor och att säkra tillgången till gemensam tid på arbetsplatsen som rektor kan styra över.

Regeringen och ansvariga myndigheter bör även tillse att möjligheten att utveckla kompetens att leda likvärdig betygssättning erbjuds inom skolledares professionsprogram.

Sveriges Skolledare noterar att utredaren valt att använda begreppen skolenhetsnivå och programskolenhetsnivå som ingående nivåer i sin modell för kalibrering. Förbundets erfarenheter är att, i första hand begreppet skolenhet, är under förändring hos många huvudmän. Antalet fysiska skolor som ingår i en skolenhet tenderar för närvarande att växa. Sveriges Skolledare kan inte se att utredaren diskuterat om återkommande omorganiseringer hos huvudmännen, och därmed svårigheter att följa en och samma skolenhet över tid, kan komma att påverka jämförbarheten av betygen i någon utsträckning.

Förslag 11. Förslag på betygsmodell för gymnasieskolan.

De generella synpunkter som förbundet lämnar under föregående punkt (10.1) är även tillämpliga på gymnasieskolan.

Sveriges Skolledare ser det som en stor fördel med den föreslagna modellen att den tar hänsyn till den relativt breda och diversifierade gymnasieskola som landet har. Förbundet upplever det som ett positivt kännetecken som det är värt att slå vakt om. I övrigt gäller att förbundet har samma försiktigt positiva inställning till modellen för utbildning på gymnasienivå som för grundskolan.

Förbundet tillstyrker att elever som går ett yrkesprogram och väljer bort grundläggande behörighet till högskoleutbildning också kan välja bort att genomföra de nationella slutproven.

Utredaren bedömer att nationella slutprov på gymnasial nivå kommer att behöva genomföras i fler ämnen/nivåer än vad nationella prov ges i idag, men landar också i att antalet för varje elev inte bör vara fler än fem till åtta prov. Utredaren gör bedömningen att det är en internationellt jämförbar nivå. Förbundet har ingen annan uppfattning men saknar en mer detaljerad beskrivning av hur ett schema för de nationella slutproven kan komma att te sig för elever på olika nationella program. Förbundet anser att en sådan beskrivning skulle vara användbar för att kunna ta ställning till vilka utmaningar förslagen kan leda till ur organisations- och arbetsbelastningshänseende för personal och elever.

Förslag 11.2.7 Det finns möjlighet att sprida ut elevers provgenomförande på flera år

Utredaren föreslår att om ett program avslutar den högsta nivån i ett ämne där nationella slutprov ska genomföras, före det tredje gymnasieåret, kan rektor besluta om att nationella slutprov genomförs i slutet av det första eller andra året på gymnasieprogrammet. Sveriges Skolledare tillstyrker förslaget.

Förslag 11.2.4 Meritpoängen avskaffas

Förbundet tillstyrker förslaget.

Utredaren föreslår att systemet med meritpoäng avskaffas för alla sökande till högskolan. Sveriges Skolledare kan dela denna synpunkt men noterar att det nuvarande systemet faktiskt fungerade motiverande när det infördes och att det är en bra sak för såväl individer som samhälle att elever når fördjupade kunskaper i ämnen. Det återstår att se vad ämnesbetygens införande på gymnasiet kommer att innebära för eventuell återgång till att eleverna, när så är möjligt, väljer bort svårare nivåer i ett ämne av strategiska skäl.

Förslag 13 Förslag på betygsmodell för kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå.

Förbundet har många medlemmar inom vuxenutbildningen som ser svårigheter att implementera förslagen om nationella slutprov utan att verksamheternas flexibilitet samtidigt begränsas avsevärt. Många elever inom Komvux kommer att behöva vänta in ett provtillfälle för att kunna avsluta sina studier, vilket orsakar kostnader både för individen och för samhället. Sveriges Skolledare uppmanar därför regeringen att överväga ytterligare provtillfällen för studerande inom komvux för att kunna behålla någon del av dagens eftersträvarvärda flexibilitet.

Förslag 14.2.1 Prövning för betyg i grundskolan och specialskolan

Sveriges Skolledare menar att utredaren har hittat en rimlig lösning på frågan om prövning av betyg i grundskolan. Det är viktigt att elever på introduktionsprogram inte får försämrade möjligheter att ta sig vidare i sina studier.

Sveriges Skolledare noterar att utredaren inte har behandlat den försöksverksamhet med Nationell yrkesutbildning (NY) som bedrivs av Myndigheten för yrkeshögskolan. I den utredning om yrkeskola som genomförts föreslås att yrkesskolepoängen i den allmänna examen ska kunna räknas om till gymnasiepoäng och så småningom ligga till grund för en gymnasial yrkesexamen. Förbundet har ingen egen uppfattning i frågan men vill lyfta upp den för diskussion.

Förslag 14.2.2 Prövning i gymnasieskolan

Sveriges Skolledare tillstyrker utredarens förslag.

Förslag 14.2.3 Prövning i komvux på gymnasial nivå

Sveriges Skolledare tillstyrker utredarens förslag.

Förslag 14.3.1 Möjlighet att göra nya respektive att göra om nationella slutprov

Sveriges Skolledare tillstyrker utredarens förslag.

Förslag 15.2 Ändrade behörighetsregler för tillträde till gymnasieskolan

Sveriges Skolledare har inget att invända mot förslagen.

Förslag 15.3.1 Förslag om en ändrad gymnasieexamen

Sveriges Skolledare har inget att invända mot förslaget.

Förslag 16.4.1 Bedömningssamråd för likvärdighet inom skolor och program.

Utredaren framhåller vikten av att lärare samarbetar kring frågor om undervisningsplanering och betygssättning för att kunna upprätthålla kvalitet och likvärdighet i betygssättningen. Utredaren går så pass långt som att föreslå att det i skollagen ska anges att det är en skyldighet för lärare att genomföra bedömningssamråd och att rektor ska vara ansvarig för att sådana äger rum.

Sveriges Skolledare ser det som en fullständigt naturlig del av ett läraruppdrag att använda kollegiet för gemensam diskussion och kompetensutveckling, inte minst i sådana viktiga frågor som undervisningsplanering och bedömning. Det är också naturligt att rektor, i sin roll som kvalitetsansvarig, får ansvar för att organisera för att dessa kollegiala möten kan ske.

I det sammanhanget är det mycket viktigt att regeringen, i sitt övriga reformarbete, säkerställer att det även fortsatt kommer att finnas tillräckligt med tid i lärares tjänster som är möjliga för rektor att styra över och använda för just denna typ av kollegialt arbete.

17.1 Förslag om nationella prov och nationella slutprov

Sveriges Skolledare bedömer att utredarens förslag om nationella slutprov med central rättning har stora förtjänster jämfört med dagens nationella prov. Generellt ser förbundet tydliga undervisningsmässiga fördelar med nationella slutprov som ligger i slutet av terminer i stället för som idag ha nationella prov parallellt med att undervisning ska pågå. Det finns stora möjligheter till att mer undervisningstid kan användas till undervisning under ledning av ordinarie lärare med det föreslagna systemet, vilket måste ses som kvalitetshöjande.

I dagens system försvinner undervisningstid med ordinarie lärare både vid provtillfällena och för att lärarna behöver använda undervisningstid till att rätta proven. Det finns också en tendens till att slutbetyg krävs in vid allt tidigare tidpunkter, vilket minskar motivationen för undervisningen i slutskedet av terminerna. Genom att Nationella slutprov föreslås ligga alldeles i slutet av terminer kommer all tillgänglig tid att användas bättre.

För lärarkollektivet kommer Nationella slutprov med central rättning bidra till en förbättrad arbetssituation då tid inte längre behöver läggas på rättning av andra än de egna beslutade proven. Den centrala utformningen och rättningen bör också bidra till att eventuell press att sätta omotiverat höga betyg minskar, åtminstone delvis.

Om de nationella proven tas bort förlorar lärare samtidigt ett verktyg för kollegial diskussion och bedömningsutveckling. Sveriges Skolledare bedömer att fördelarna överväger och att underlag för kollegial utveckling kan tas fram på annat sätt.

För att bättre kunna bedöma genomförbarheten för systemet efterfrågar förbundet ett förslag till en generell tidplan där alla de olika nationella slutproven läggs ut under de terminsveckor som står till buds i de olika skolformerna och årskurserna. En sådan tidplan kan också i förväg visa på generella risker i form av hög arbetsbelastning och därmed ge professionsföreträdare möjlighet att reagera och kanske lämna alternativa förslag.

Med dessa förbehåll ställer sig Sveriges Skolledare positiva till utredarens förslag.

20.1.1 Ikraftträdande och tillämpning av förslagen

Utredaren föreslår att ändringarna i skollagen ska träda i kraft redan den 1 januari 2027 och börja tillämpas i olika skolformer från och med höstterminen 2027 och framåt. Det är en otroligt snäv tidplan.

Sveriges Skolledare har förståelse för att vissa av de nu föreliggande föreslagna reformerna med fördel ska träda i kraft i ett samlat paket för att säkerställa ett effektivt införande och undvika otydligheter och att någon årskurs missgynnas, vilket sannolikt skulle kunna bedömas vara diskriminering.

Förbundet ber dock regeringen att i möjligaste mån se över vilka möjligheter som ändå kan finnas för att minska den sammantagna arbetsbelastningen för landets skolledare och lärare. Reformen som inte har ett tydligt samband med paketet 10-årig grundskola, nya läro- och kursplaner samt nytt betygssystem bör med fördel skjutas på framtiden för att säkerställa ett

rättssäkert införande av de nämna reformerna. För att kunna säkerställa en så lyckad omställning som möjligt är det också avgörande att landets skolhuvudmän i så hög utsträckning som möjligt avstår från att lägga ytterligare lokalt beslutade uppgifter på skolans ledning under denna tid.

21. Konsekvenser

Även om Sveriges Skolledare delar utredarens slutsats om att det föreslagna systemet sannolikt innebär besparingar för utbildningssektorn på sikt, menar vi att den inledande perioden kommer att innebära stora påfrestningar och att det bör ligga i statens intresse att tillföra resurser till skolhuvudmän som kan användas för exempelvis vikarietillsättning när de ansvariga lärarna och skolledarna deltar i utbildning.

Med vänlig hälsning

Sveriges Skolledare

Ann-Charlotte Gavelin Rydman
Förbundsordförande

Lena Linnerborg
Utbildningspolitisk chef